

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 282/2023-55

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovéj a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátskou kanceláriou AŠTARY, s. r. o., Mariánske námestie 29/6, Žilina, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Adam Aštary, PhD., proti postupu Okresného súdu Bratislava IV (v súčasnosti Mestského súdu Bratislava IV) v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/388/2009 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 2Co/322/2012, 2Co/455/2013 a 2Co/138/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/388/2009 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 2Co/322/2012, 2Co/455/2013 a 2Co/138/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré **sú povinné** vyplatiť mu Mestský súd Bratislava IV v sume **1 000 eur** a Krajský súd v Bratislave v sume **1 000 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Sťažovateľovi **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **530,86 eur**, ktorú **sú povinné** Mestský súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave zaplatiť spoločne a nerozdielne právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/388/2009 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 2Co/322/2012, 2Co/455/2013 a 2Co/138/2018 (ďalej len „napadnuté konania“). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v konaní vedenom pod sp. zn. 2Co/138/2018 bez zbytočných prietáhov, priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie v sume 4 000 eur a náhradu trov konania na účet jeho právneho zástupcu.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 282/2023-26 z 24. mája 2023 ústavný súd ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a pripojených spisov všeobecných súdov vyplýva, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4C/388/2009, ktorého predmetom je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vystupuje sťažovateľ v pozícii žalovaného. Konanie na okresnom súde začalo podaním žaloby 5. novembra 2009 a okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom č. k. 4C/388/2009-441 z 11. júla 2012, ktorý nadobudol právoplatnosť 27. júla 2012 tak, že vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo strán sporu a zároveň rozhodol, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku. Následne uznesením č. k. 4C/388/2009-460 zo 14. augusta 2012 rozhodol okresný súd tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok I) a uložil žalobkyni a sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 4 154,56 eur spoločne a nerozdielne na účet okresného súdu do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Na základe odvolania sťažovateľa proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd ako súd odvolací v poradí prvým uznesením č. k. 2Co/322/2012-500 z 31. mája 2013 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 4C/388/2009-460 zo 14. augusta 2012 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní po vrátení veci krajským súdom rozhodol okresný súd uznesením č. k. 4C/388/2009-509 z 19. augusta 2013 tak, že žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 387,78 eur a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 6 249,64 eur do troch dní od právoplatnosti uznesenia (výrok I); návrh sťažovateľa na prerušenie konania zamietol a ústavnému súdu návrh na zaujatie stanoviska podľa čl. 144 ods. 2 ústavy nepostúpil (výrok II); žalobkyni a sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 3 514 eur spoločne a nerozdielne na účet okresného súdu do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Proti výroku I uznesenia okresného súdu č. k. 4C/388/2009-509 z 19. augusta 2013 podali tak sťažovateľ, ako aj žalobkyňa odvolania, o ktorých rozhodol krajský súd uznesením č. k. 2Co/455/2013-552 z 30. júna 2016 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 4C/388/2009-509 z 19. augusta 2013 v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní po opätovnom vrátení veci krajským súdom rozhodol okresný súd uznesením č. k. 4C/388/2009-560 z 24. apríla 2018 tak, že priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania

proti žalobkyni v rozsahu 97,70 %, s tým, že o výške trov konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 4C/388/2009-560 z 24. apríla 2018 podala žalobkyňa odvolanie podaním doručeným súdu 21. mája 2018, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu č. k. 2Co/138/2018-597 z 29. marca 2023, právoplatným 7. júna 2023, tak, že krajský súd zmenil uznesenie okresného súdu z 24. apríla 2018 tak, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania, a zároveň rozhodol, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti postupu okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že o nároku na náhradu trov konania nie je ku dňu podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté ani po takmer 11 rokoch od právoplatného skončenia konania vo veci samej a viac ako 13 rokov od začatia konania. Uvedený postup považuje za úplné zlyhanie justičného systému a porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V aktuálnom odvolacom konaní, v poradí o treťom odvolaní, vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 2Co/138/2018, rozhoduje krajský súd už viac ako štyri roky. Už konanie o v poradí prvom odvolaní trvalo takmer rok a druhé odvolacie konanie trvalo takmer tri roky, keď v poradí druhé uznesenie okresného súdu bolo vydané 19. augusta 2013 a druhé uznesenie krajského súdu bolo vydané 30. júna 2016 s tým, že spis s písomným vyhotovením druhého uznesenia krajského súdu bol krajským súdom vrátený okresnému súdu až 26. augusta 2016. Sťažovateľ, poukazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), žiada, aby ústavný súd posúdil dĺžku namietaného konania minimálne v právoplatne neskončenej časti trov konania ako celok, t. j. vrátane všetkých troch odvolacích konaní. Podľa jeho názoru je ústavnoprávne neudržateľné, aby sa o otázke nároku na náhradu trov konania konalo na krajskom súde spolu približne osem rokov v rámci troch odvolacích konaní. K postupu okresného súdu uviedol, že hoci v poradí prvé uznesenie okresného súdu zo 14. augusta 2013 bolo vydané pomerne rýchlo po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku vo veci samej (26. júla 2013, pozn.), následný postup okresného súdu v konaní treba považovať za vedúci k zbytočným priťahom. Predovšetkým zrušenie prvého a druhého uznesenia okresného súdu je nutné pripísať na vrub okresnému súdu, ktorý vydal nezákonné rozhodnutia, čím sa aj sám čiastočne pričínil o prvé a druhé odvolacie konanie, a tak mu prislúcha spoluzodpovednosť za ich dĺžku. V úplnej kompetencii okresného súdu však už bolo vydanie v poradí tretieho uznesenia okresného súdu, k čomu tento pristúpil až po 20 mesiacoch od vrátenia spisu z krajského súdu. Toto obdobie je tak obdobím bezdôvodnej absolútnej nečinnosti okresného súdu, ktorý okrem doručenia druhého uznesenia krajského súdu neuskutočnil vo veci žiaden úkon. Podaním z 25. mája 2023 sťažovateľ svoju ústavnú sťažnosť doplnil, pričom ústavný súd informoval, že 24. mája 2023 mu bolo doručené uznesenie krajského súdu č. k. 2Co138/2018-597 z 29. marca 2023. Zároveň uviedol, že v čase podania ústavnej sťažnosti konanie v časti náhrady trov konania právoplatne skončené nebolo a sťažovateľ nevedel ani o tom, že v ňom už bolo vydané ďalšie uznesenie krajského súdu, ktoré mu bolo doručované až po podaní ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu a krajského súdu:

5. Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) k ústavnej sťažnosti uviedol, že navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že označené základné právo sťažovateľa postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/388/2009 porušené nebolo. K veci sa vyjadrila aj zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ], ktorá poukázala na fakt, že spis jej bol ako zákonnej sudkyňi pridelený na základe dodatku č. 5 k rozvrhu práce pre rok 2023 19. mája 2023. Poukazujúc na priložený časový prehľad procesných úkonov, zastáva názor, že jediným obdobím, keď okresný súd rozhodoval neprimerane dlho, je vydanie posledného rozhodnutia o náhrade trov konania z 24. apríla 2018, ktoré bolo vydané 19 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu č. k. 2Co/455/2013-552, ktorým bola vec vrátená okresnému súdu. Keďže v tomto čase nebola zákonnou sudkyňou, nevedela sa vyjadriť, čím bol tento stav spôsobený, no všetky ďalšie procesné úkony okresného súdu boli vykonávané bez zbytočných prietáhov a vzhľadom na to možno podľa jej názoru okresnému súdu priznať minimálnu mieru zavinenia na vzniku zbytočných prietáhov.

6. Krajský súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že vec naposledy vedená na krajskom súde pod sp. zn. 2Co/138/2018 bola už v čase podania ústavnej sťažnosti súdom rozhodnutá, takže v súčasnosti ústavné právo sťažovateľa na bezprietáhovosť a plynulosť súdneho konania krajským súdom porušované nie je a ústavný súd by mal pri svojom rozhodovaní na túto skutočnosť prihliadnuť. Obsahom vyjadrenia krajského súdu bolo aj vyjadrenie predsedníčky senátu [REDAKOVANÉ], ktorá v ňom uviedla, že predmetná vec spolu s ďalšími vecami so spisovou značkou z roku 2018 jej bola pridelená 31. októbra 2022, pričom bola rozhodnutá 29. marca 2023. Časový postup vo vybavení predmetnej veci ovplyvnila skutočnosť kombinovanej občianskoprávnej a rodinnoprávnej agendy, ktorú senát 2Co vybavuje, ako aj množstvo vecí, pričom bolo potrebné uprednostniť rýchlosť vybavenia rodinnoprávnej agendy v skladbe s vysokým počtom neodkladných opatrení. V objektívnych možnostiach senátu preto nebolo možné predmetnú vec vybaviť skôr.

III.2. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol:

a) Mestský súd je minimálne spoluzodpovedný aj za trvanie prvých dvoch odvolacích konaní v danej veci, keďže jeho v poradí prvé rozhodnutie o náhrade trov konania zo 14. augusta 2012 a v poradí druhé rozhodnutie o náhrade trov konania z 19. augusta 2013 boli krajským súdom zrušené s vrátením veci okresnému súdu na ďalšie konanie.

b) Opakované prerozdelenie vecí, resp. personálne problémy na krajskom súde nie sú dôvodmi, ktoré by ospravedlňovali neprimeranú dĺžku konania. Sťažovateľ opätovne zdôrazňuje, že vec sa na krajskom súde nachádzala v rámci rozhodovania o odvolaniach strán sporu v otázke náhrady trov konania približne osem rokov postupne v troch odvolacích konaniach, čo je na prvý pohľad excesívne. Čo sa týka konštatovania predsedu krajského súdu v závere vyjadrenia, že vec bola už v čase podania ústavnej sťažnosti krajským súdom rozhodnutá, takže v súčasnosti právo

sťažovateľa na bezprietahovosť a plynulosť súdneho konania krajským súdom porušované nie je, sťažovateľ si dovoľuje poukázať na to, že vzhľadom na neverejný spôsob rozhodovania krajského súdu v čase podania ústavnej sťažnosti (21. apríla 2023) nemal a ani nemohol mať vedomosť o tom, že krajský súd 29. marca 2023 vydal uznesenie č. k. 2 Co 138/2018-597, ktorým bolo tretie odvolacie konanie ukončené a ktoré bolo napokon sťažovateľovi doručené až takmer dva mesiace po jeho vydaní a vyše jeden mesiac po podaní ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na to sťažovateľ netrvá na tej časti ústavnej sťažnosti, ktorou navrhoval prikázať krajskému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2Co/138/2018 konať bez zbytočných prietahov.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom okresného súdu a krajského súdu a obsahom spisov dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľa tvorí námietka, že v dôsledku nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu a krajského súdu došlo v napadnutom konaní k vzniku zbytočných prietahov odôvodňujúcich vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom trvá na tom, že pokiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté o náhrade trov konania, konanie nie je skončené a je potrebné vziať do úvahy jeho celkovú dĺžku.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

12. V prvom rade ústavný súd uvádza, že ústavná sťažnosť bola podaná v čase, keď predmetom napadnutého konania zostalo rozhodovanie vo veci náhrady trov konania po právoplatnom skončení konania vo veci samej, ktoré z pohľadu právnej a faktickej zložitosti v zásade spadá pod menej náročnejšiu agendu všeobecného súdu. Aj napriek tomu, že záruky rozhodovania vo veci bez zbytočných prietahov, resp. v primeranej lehote spadajú aj do oblasti, resp. časti týkajúcej sa náhrady trov konania (rozsudky EŠLP vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, sťažnosť č. 65302/11, § 50; Macková proti Slovenskej republike z 29. 3. 2005, sťažnosť č. 51543/99/98, § 55), z hľadiska povahy veci a jej významu pre sťažovateľa nemožno opomínať skutočnosť, že problematika trov konania má vo vzťahu k hlavnému predmetu konania

pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu (m. m. IV. ÚS 202/2018). Ústavný súd konštatuje, že vec sťažovateľa nie je po právnej a faktickej stránke zložitá.

13. Povaha veci – nárok na náhradu trov konania z hľadiska jej významu pre sťažovateľa nespadá do kategórie vyžadujúcej osobitný, resp. výnimočný prístup súdu z hľadiska rýchlosti rozhodovania.

14. Z pohľadu druhého kritéria ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ svojím správaním k predĺženiu napadnutého konania neprispel.

15. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutých konaniach došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu a krajského súdu. Ústavný súd považuje za dôležité najskôr poukázať na judikatúru ESLP, konkrétne na jeho rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok ESLP z 28. 6. 2016, sťažnosť č. 65302/11), ktorým bolo rozhodnuté okrem iného aj o tom, že dĺžka konania napadnutého sťažnosťou nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a to aj napriek skutočnosti, že toto konanie v čase podania ústavnej sťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania). Európsky súd pre ľudské práva v bode 50 uvedeného rozsudku konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa teda aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote.

16. Dôvodom podanej ústavnej sťažnosti sú zbytočné priet'ahy, ktoré vznikli v štádiu rozhodovania o nároku na náhradu trov konania. Ústavný súd v súvislosti s možným vznikom priet'ahov v konaní preto hodnotil postup okresného súdu a krajského súdu vo fáze nasledujúcej po právoplatnom skončení konania vo veci samej. Z obsahu spisov predložených okresným súdom a krajským súdom v tejto veci vyplýva, že konanie sa začalo podaním žaloby 5. novembra 2009 a okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom č. k. 4C/388/2009-441 z 11. júla 2012, ktorý nadobudol právoplatnosť 26. júla 2012, avšak do dňa podania ústavnej sťažnosti nebolo konanie právoplatne skončené v časti náhrady trov konania, keď síce krajský súd vydal pred podaním ústavnej sťažnosti 29. marca 2023 uznesenie č. k. 2Co/138/2018-597, avšak toto nadobudlo právoplatnosť až 7. júna 2023, pričom do dňa vydania rozhodnutia ústavného súdu nie je ešte rozhodnuté o výške trov konania. Konanie v časti náhrady trov konania tak trvá približne 11 rokov, čo aj v kontexte celkovej dĺžky konania v trvaní takmer 13 a pol roka je možné považovať už *prima facie* za neprimeranú a za ústavne neakceptovateľnú dĺžku konania, a to bez potreby bližšieho skúmania konkrétneho priebehu konania a vykonania jednotlivých procesných úkonov. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd zohľadnil skutočnosť, že ide o konanie na dvoch inštanciách sústavy súdov, že vo veci bolo okresným súdom trikrát vydané uznesenie o nároku na náhradu trov konania, pričom okresný súd síce vydal v poradí prvé uznesenie už 14. augusta 2012, avšak krajský súd uznesením č. k. 2Co/322/2012-500 z 31. mája 2013 toto uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočne zisteného skutkového stavu. Rovnako aj v poradí druhé uznesenie okresného súdu č. k. 4C/388/2009-509 z 19. augusta 2013 bolo uznesením krajského súdu č. k. 2Co/455/2013-552 z 30. júna 2016 pre jeho nepreskúmateľnosť v napadnutej časti zrušené a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Následne okresný súd vydal v poradí tretie uznesenie o nároku na náhradu trov konania

č. k. 4C/388/2009-560 z 24. apríla 2018, ktoré krajský súd uznesením č. k. 2Co/138/2018-597 z 29. marca 2023 zmenil tak, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania, a zároveň rozhodol, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Uvedené skutočnosti tak svedčia o neefektívnej činnosti okresného súdu. Po vydaní v poradí druhého zrušujúceho uznesenia krajského súdu a vrátení veci z odvolacieho súdu bol okresný súd tiež dlhodobo nečinný (obdobie približne rok a osem mesiacov od 26. augusta 2016 do 24. apríla 2018). Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že dĺžku konania poznačila aj nečinnosť krajského súdu, keď konanie o v poradí prvom odvolaní proti uzneseniu o nároku na náhradu trov konania trvalo viac ako 8 mesiacov (od 11. októbra 2012 do 31. mája 2013), druhé odvolacie konanie trvalo dva roky a deväť mesiacov (od 2. októbra 2013 do 30. júna 2016) a tretie odvolacie konanie trvalo viac ako štyri roky (od 11. decembra 2018 do 29. marca 2023). Nečinnosť krajského súdu v troch odvolacích konaniach tak v súhrne predstavuje obdobie približne sedem rokov a osem mesiacov. Vzniknuté zbytočné prietahy v napadnutých konaniach idú tak na vrub okresnému súdu, ako aj krajského súdu.

17. Ústavný súd pripomína, že v zmysle jeho doterajšej judikatúry k zbytočným prietahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania, resp. v danom prípade sporových strán. Aj neefektívna a nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

18. Ústavný súd preto s prihliadnutím na doterajšiu neakceptovateľnú dĺžku napadnutého konania ako celku a na zistené obdobia nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu a krajského súdu, dospel k záveru, že v napadnutých konaniach došlo k zbytočným prietahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach boli porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

19. Vzhľadom na to, že o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu okresného súdu z 24. apríla 2018 už bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne rozhodnuté a spis bol vrátený okresnému súdu, ústavný súd príkaz konať v konaní vedenom pod sp. zn. 2Co/138/2018 vo vzťahu ku krajskému súdu v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy nevyslovil (výrok 4).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

21. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadost'učinenie v sume 4 000 eur, ktoré odôvodnil výškou trov konania, ktorá je „v hre“, časovou a finančnou záťažou, ktorú preňho predstavuje stále právoplatne neukončené rozhodovanie o trovách konania, legitímnym očakávaním, že sa raz definitívne dočká náhrady trov konania proti žalobkyňi, ale aj celkovou frustráciou a beznádejou z poznania praktického výkonu súdnictva v jeho veci.

22. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadosťučinenia dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

23. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým neodôvodnenú nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu a krajského súdu, procesný stav konania v čase podania ústavnej sťažnosti, predmet konania a jeho akcesorický charakter v pomere k meritu veci, jeho význam pre sťažovateľa a celkovú dobu napadnutého konania. Po zohľadnení týchto okolností, majú na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, pričom tak mestský súd, ako aj krajský súd sú povinné z tejto sumy zaplatiť sťažovateľovi sumu po 1 000 eur (výrok 2).

25. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s účinnosťou od 1. júna 2023, vstúpili do platnosti viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Vzhľadom na uvedené, vychádzajúc z Prechodných ustanovení k zriadeniu mestských súdov v Bratislave § 18n ods. 1 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvody súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, od 1. júna 2023 sa okresný súd označuje ako mestský súd.

VI.

Trovy konania

26. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 530,86 eur.

27. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Trovy právneho zastúpenia, keďže advokát je aj platcom dane z pridanej hodnoty, sa v danom prípade podľa § 18

ods. 3 vyhlášky zvyšujú o 20 %. Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi ako náhradu trov právneho zastúpenia, predstavuje sumu 530,86 eur.

28. Úhradu za úkon právnej služby – stanovisko k vyjadreniam mestského súdu a krajského súdu – ústavný súd sťažovateľovi nepriznal, pretože stanovisko neprinieslo žiadne nové poznatky k meritórnemu prerokovaniu veci.

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu